

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»

У роботі висвітлено ключові аспекти методичного забезпечення викладання англійської мови, що включає навчально-методичні посібники, рекомендації, плани занять, дидактичні та електронні ресурси. Акцент зроблено на ролі викладача у формуванні мовних і комунікативних компетентностей студентів, зокрема у сфері професійного спрямування. Розглянуто ефективність застосування інноваційних технологій, мультимедійних засобів та онлайн-інструментів у процесі навчання. Детально проаналізовано комунікативний метод, орієнтований на розвиток навичок усного і писемного мовлення, а також конструктивістський підхід, який передбачає активне залучення студентів до побудови власного досвіду навчання.

Ключові слова: англійська мова, інформаційні технології, методи викладання, методичне забезпечення, конструктивістський підхід

Методичне забезпечення – це система матеріалів, ресурсів та інструкцій, які допомагають викладачам, учням чи студентам ефективно реалізувати освітній процес. Воно визначає, як саме навчальний матеріал подається, вивчається та оцінюється.

До методичного забезпечення входять:

1. Навчально-методичні посібники – книги, конспекти лекцій, зразки завдань.
2. Методичні рекомендації – поради щодо викладання тем, організації занять, роботи з учнями.
3. Плани уроків / занять – розгорнуті схеми проведення уроків із зазначенням цілей, методів, форм і засобів навчання.
4. Тестові завдання та контрольні роботи – для перевірки знань.
5. Дидактичні матеріали – наочність, презентації, схеми, картки, відео тощо.
6. Інструкції для практичних/лабораторних робіт.
7. Електронні ресурси – платформи, онлайн-курси, інтерактивні вправи.

Методичне забезпечення створюється з урахуванням програми, вікових особливостей учнів і педагогічних підходів.

Основними завданнями для викладача навчальних дисциплін «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням» є:

1. Забезпечення належного рівня підготовки студентів у галузі іноземної мови відповідно до вимог державного освітнього стандарту.
2. Формування в студентів навичок ефективного комунікування англійською мовою в професійному та академічному контексті.
3. Розвиток лінгвістичних, мовленнєвих і граматичних здібностей студентів для впевненого володіння англійською мовою.
4. Виховання й підтримка мотивації студентів до вивчення англійської мови та розуміння її важливості для їх подальшої кар'єри та особистого розвитку.
5. Використання наукових та інноваційних методик викладання для підвищення якості навчання та залучення студентів до активної участі в навчальному процесі.
6. Організація наукової та методичної роботи, включно з розробкою інструкцій, підготовкою навчальних матеріалів та оцінюванням студентських досягнень.
7. Сприяння розвитку культури мовлення та мовної компетенції студентів через практичні вправи, діалоги та вивчення специфіки англійської мови для конкретних професійних галузей [2, с. 78].

На сучасному етапі розвитку освіти, навчання англійської мови може ефективно поєднувати традиційні методи з використанням передових технологій. Використання мультимедійних засобів та технологій навчання стає важливою частиною нових освітніх стратегій. У цьому контексті важливо, щоб викладач був компетентним та здатним поєднувати різні методи й форми навчання мови.

Технічні засоби та інноваційні технології значно розширюють можливості викладача та роблять навчальний процес більш насиченим і цікавим для студентів.

Для викладача іноземної мови важливо мати глибокі знання та володіти сучасними методами навчання, спеціальними навчальними інструментами та прийомами. Це допомагає викладачеві оптимально дібрати методи викладання відповідно до рівня знань, потреб та інтересів студентів.

Методи навчання не можна розглядати як прості «алгоритмізовані одиниці». Вони вимагають раціонального та обґрунтованого використання, яке може варіюватися залежно від конкретної ситуації та характеристик групи студентів. Особливо важливим є креативний підхід викладача до вибору та застосування методів навчання, оскільки педагогіка поєднує в собі як науку, так і мистецтво. Тому підходи до вибору методів навчання повинні ґрунтуватися на творчості та професійному досвіді викладача [1, с. 240–250].

Вивчення іноземних мов з інтеграцією сучасних інтернет-технологій в освітній процес дає студентам безліч можливостей для вдосконалення мовних навичок і розвитку компетенцій. Переваги цього підходу:

1. Доступ до різноманітних ресурсів. Інтернет надає студентам можливість доступу до багатства мовних ресурсів, як-от відеоуроки, аудіофайли, тексти, інтерактивні вправи та інші матеріали. Це розширює їх можливості для самостійного навчання.

2. Відкритий доступ до інформації. Студенти можуть вивчати іноземну мову, користуючись реальними матеріалами з інтернету, як-от новини, блоги, відеопрезентації тощо. Це допомагає розвивати навички розуміння аутентичного мовлення.

3. Інтерактивність. Інтернет дає змогу використовувати інтерактивні платформи та вебсервіси для вивчення мови. Студенти можуть взаємодіяти з вправами, виконувати завдання та отримувати миттєвий зворотний зв'язок.

4. Комунікація. Використання соціальних мереж, форумів та інших засобів онлайн-комунікації дає змогу студентам практикувати мову в реальних спілкувальних ситуаціях з носіями мови та тими, хто її вивчає.

Застосування комп'ютерних технологій у процесі вивчення іноземної мови не лише розширює доступ студентів до нових джерел інформації, а й значно підвищує ефективність їхньої самостійної роботи. Наприклад, студенти можуть самостійно готувати мініпроекти з тематики спілкування та презентувати їх, що сприяє розвитку творчості. Цей підхід дає змогу студентам засвоювати більше матеріалу порівняно з традиційним навчанням і демонструвати свої реальні знання.

5. Формативна оцінка. Використання онлайн-інструментів для тестування та оцінювання дає змогу вчителям надавати студентам формативний зворотний зв'язок і пропонувати індивідуальний підхід до навчання.

На цьому етапі розвитку методичної науки основними методами навчання іноземних мов є комунікативний та конструктивістський методи.

Комунікативний метод (або комунікативний підхід) - це метод навчання іноземної мови, головною метою якого є розвиток умінь спілкуватися в реальних життєвих ситуаціях, а не просто знання граматики чи лексики.

Основні принципи комунікативного методу передбачають таке [2, с. 82]:

1. Орієнтація на комунікативну діяльність. Навчання спрямоване на розвиток навичок мовлення, читання, письма та слухання, які потрібні для ефективної комунікації в реальних ситуаціях.

2. Використання автентичних матеріалів. Викладачі стимулюють використання реальних матеріалів, як-от автентичні тексти, аудіозаписи і відеоматеріали, що дає змогу студентам знайомитися з різноманітними стилями мови і ситуаціями спілкування.

3. Активна роль студентів. Студенти залучаються до активної комунікативної діяльності, як-от рольові ігри, обговорення, імпровізація та проекти. Вони навчаються виражати свої думки й ідеї та взаємодіяти одне з одним.

4. Практична спрямованість. Завдання та вправи структурують так, щоб студенти могли використовувати навички мовлення в реальних ситуаціях, як-от подорожі, бізнес-комунікація, повсякденне спілкування тощо.

5. Вивчення граматики та лексики в контексті. Граматичні правила та нові слова вивчають у контексті реальних ситуацій, що допомагає студентам зрозуміти, як їх використовують у практичному мовленні.

6. Задоволення комунікативних потреб студентів. Вивчення мови спрямоване на задоволення потреб студентів у спілкуванні і виразності, а також на розвиток мовної компетентності.

7. Підтримка помилок. Помилки в розумінні та вживанні мови розглядають як нормальну частину процесу навчання, і викладачі намагаються виправити їх шляхом спілкування та приділення уваги конкретним аспектам, де студенти припускаються помилок.

8. Роль учителя як співрозмовника. Викладач виступає в ролі співрозмовника та фасилітатора комунікативних ситуацій, допомагаючи студентам розвивати навички мовлення та виправляти помилки.

Приклади комунікативних завдань:

- рольові ігри (наприклад, дизайнер презентує свій проєкт клієнту);
- інтерв'ю одне з одним;
- робота в парах/групах над реальними кейсами;
- обговорення тем (design trends, favorite artists, etc.);
- створення діалогів, презентацій, дебатів.

Ефективність:

- швидше подолання мовного бар'єру;
- більше мотивації, оскільки учень використовує мову, а не просто вчить її;
- актуальний для професійних сфер, де важливе реальне спілкування - як у дизайні, бізнесі, ІТ.

Комунікативний метод призначений для створення мовного середовища, де студенти можуть навчатися мови природним шляхом, наділені мотивацією та можливістю ефективно спілкуватися іноземною мовою. Він відповідає вимогам сучасного світу, де мовна компетентність і здатність ефективно спілкуватися є ключовими навичками.

Конструктивістський підхід – це освітній підхід, за якого учні самостійно конструюють свої знання на основі попереднього досвіду, активної діяльності та взаємодії з оточенням, замість пасивного засвоєння готової інформації.

Основні принципи конструктивістського підходу:

1. Активна роль учня – учень не отримує знання «ззовні», а сам їх створює через роздуми, дослідження, обговорення.
2. Значущість досвіду – навчання базується на власному досвіді та знаннях учня.
3. Навчання через проблеми – замість лекцій і пояснень учням дають завдання або проблеми, які потрібно дослідити, вирішити.
4. Соціальна взаємодія – обговорення в парах, групах, проекти сприяють глибшому розумінню.
5. Контекстуальність – знання мають сенс лише у реальному чи наближеному до реального контексті.
6. Роль учителя – не передавати знання, а фасилітувати процес пізнання: ставити запитання, спрямовувати, мотивувати.

У практиці це може виглядати так:

- учням не дають готове правило, а пропонують приклади й просять сформулювати правило самостійно;
- замість традиційного тесту – проєкт, який інтегрує знання з кількох сфер;
- учитель створює ситуації вибору, дискусій, проблемних питань.

Цей підхід особливо ефективний у підготовці до творчих, комунікативних, дослідницьких професій - таких як дизайн, педагогіка, ІТ тощо.

References

1. Hryshkova, R. O. (2015). *Metodyka navchannia anhliiskoi movy za profesiinym spriamuvanniam studentiv nefilologichnykh spetsialnostei: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv* [Methodology of teaching English for professional purposes to students of non-philological specialties: a textbook for students of higher educational institutions]. Mykolaiv: Vyd-vo CHDU im. Petra Mohyly [in Ukrainian].
2. Matviias, O. (2023). *Suchasni pidkhody do metodyky vykladannia anhliiskoi movy u vyshchykh navchalnykh zakladakh* [Modern approaches to the methodology of teaching English in higher educational institutions]. *Naukovyi visnyi Vinnytskoi akademii bezperervnoi osvity. Seriia «Pedagogika. Psykholohiia»* - Scientific Bulletin of Vinnytsia Academy of Continuing Education. Series «Pedagogy. Psychology», 4, 77-85 [in Ukrainian].
3. Tamopolskyi, O. B. (2019). *Metodyka vykladannia inozemnykh mov ta yikh aspektiv u vyshchii shkoli: pidruchnyk* [Methodology of teaching foreign languages and their aspects in higher education: textbook]. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia [in Ukrainian].

DOI 10.34132/mspc2025.01.09.15

Shmulia Liubov

METHODOLOGY OF TEACHING PROFESSIONAL ENGLISH FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY "DESIGN"

The paper highlights the key aspects of methodological support in teaching English which includes teaching aids, recommendations, lesson plans, didactic and electronic resources. Particular attention is paid to the teacher's role in developing students' language and communication competences, especially in the context of professional language training. The effectiveness of using innovative technologies, multimedia tools and online resources in the educational process is considered. The paper analyses the communicative method focused on developing speaking and writing skills, as well as the constructivist approach which involves active student participation in constructing their own learning experience.

Keywords: the English language, information technology, constructivist approach, methodological support, teaching methods

Відомості про автора / Information about the author

Любов Шмуля, викладач кафедри іноземних мов Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна. E-mail: shmulialiubov@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8480-2171>

Liubov Shmulia, lecturer at the Department of foreign languages, Petro Mohyla Black Sea National University. Mykolaiv, Ukraine. E-mail: shmulialiubov@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8480-2171>

© Л. Шмуля
22.05.2025.

Стаття отримана редакцією

